

ПОЛОЖЕННЯ ПРО СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Інформація з діючого Положення	Запропоновані зміни
1	2
1 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	
Пункти 1.1, 1.2, 1.3, 1.4	Інформація п. 1.1, 1.2, 1.3, 1.4 – без змін
1.5 Для різних форм навчання (очна, заочна) розробляють єдиний силабус навчальної дисципліни із зазначенням кількості годин аудиторних занять, самостійної роботи здобувачів, форм контролю тощо.	1.5 Для різних форм навчання (визначених Положенням про організацію освітнього процесу ХАІ) розробляють єдиний силабус навчальної дисципліни із зазначенням кількості годин аудиторних занять, самостійної роботи здобувачів, форм контролю тощо.
2 СТРУКТУРА І ЗМІСТ СИЛАБУСУ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
<p>2.1 Структура силабусу навчальної дисципліни</p> <p>Силабус навчальної дисципліни складається з таких структурних елементів:</p> <ul style="list-style-type: none"> – титульний аркуш; – загальна інформація про викладача; – опис навчальної дисципліни; – мета та завдання навчальної дисципліни; – перелік компетентностей; – перелік очікуваних результатів навчання; – зміст навчальної дисципліни (теми лекцій, семінарських/практичних /лабораторних занять, теми та зміст самостійної роботи здобувачів із зазначенням кількості годин, необхідних для опанування теми (допускається зазначення діапазону годин); – індивідуальні завдання; – методи навчання; 	<p>2.1 Структура силабусу навчальної дисципліни</p> <p>Силабус навчальної дисципліни складається з таких структурних елементів:</p> <ul style="list-style-type: none"> – титульний аркуш; – загальна інформація про викладача; – опис навчальної дисципліни; – мета та завдання навчальної дисципліни; – перелік компетентностей; – перелік очікуваних результатів навчання; – зміст навчальної дисципліни; – індивідуальні завдання; – методи навчання; – методи контролю; – критерії оцінювання результатів навчання здобувачів освіти та розподіл балів, які вони отримують; – політика навчального курсу;

Інформація з діючого Положення	Запропоновані зміни
1	2
<ul style="list-style-type: none"> – методи контролю; – критерії оцінювання результатів навчання здобувачів освіти та розподіл балів, які вони отримують; – політика навчального курсу; – методичне забезпечення; – рекомендована література; – інформаційні ресурси. 	<ul style="list-style-type: none"> – методичне забезпечення; – рекомендована література; – інформаційні ресурси.
<p>2.2 Зміст структурних елементів силябусу навчальної дисципліни</p> <p>2.2.1 Титульний аркуш силябусу навчальної дисципліни оформлюють за формою, зразок якої наведено в Додатку А.</p>	<p>2.2 Зміст структурних елементів силябусу навчальної дисципліни</p> <p>2.2.1 Титульний аркуш силябусу навчальної дисципліни оформлюють за формами, зразки яких наведено в Додатках 1-а та 1-б.</p>
<p>2.2 Зміст структурних елементів силябусу навчальної дисципліни</p> <p>2.2.2 Загальна інформація про викладача – прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання, посада, перелік дисциплін, які він викладає, напрями наукових досліджень, контактна інформація тощо.</p>	<p>2.2 Зміст структурних елементів силябусу навчальної дисципліни</p> <p>2.2.2 Загальна інформація про викладача – прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання, посада, перелік дисциплін, які він викладає, напрями наукових досліджень, контактна інформація тощо (Додаток 3).</p>
<p>2.2.3 Опис навчальної дисципліни містить такі характеристики дисципліни: семестр викладання, кількість кредитів ЄКТС, загальна кількість годин для вивчення дисципліни, кількість годин аудиторної та самостійної роботи здобувачів, види навчальної діяльності, форма здобуття освіти, тип дисципліни (обов'язкова/вибіркова), мова викладання, пререквізити та кореквізити навчальної дисципліни.</p>	<p>2.2.3 Опис навчальної дисципліни містить такі характеристики дисципліни (Додаток 3):</p> <ul style="list-style-type: none"> – форма навчання; – семестр, у якому викладається дисципліна; – мова викладання; – тип дисципліни (обов'язкова / вибіркова);

Інформація з діючого Положення	Запропоновані зміни
1	2
	<p>– загальна кількість годин, яка регламентується навчальним планом (кількість кредитів ЄКТС / години), з них:</p> <ul style="list-style-type: none"> • за денною формою навчання (кількість годин аудиторної та самостійної роботи здобувачів); • за заочною формою навчання (кількість годин аудиторної та самостійної роботи здобувачів); <p>– види занять;</p> <p>– вид контролю;</p> <p>– пререквізити навчальної дисципліни;</p> <p>– кореквізити навчальної дисципліни;</p> <p>– пореквізити навчальної дисципліни.</p>
<p>2.2.4 Мета та завдання навчальної дисципліни</p> <p>Мету вивчення навчальної дисципліни формують як бажаний кінцевий результат, що отримує здобувач освіти внаслідок засвоєння ним навчального матеріалу.</p> <p>Завдання – це конкретне вираження мети, відповідь на запитання: з чим ознайомлює, чого навчить, що розкриває ця дисципліна. Завдання – це своєрідні підцілі, реалізація яких дасть змогу зрештою досягти заявлену мету.</p> <p>2.2.5 Перелік компетентностей</p> <p>Вказуються компетентності, які формуються у здобувача освіти в процесі вивчення дисципліни і дозволяють проводити професійну діяльність. Вказані компетентності аналізуються гарантом освітньої програми на підставі чого приймається рішення, які з них є програмними для тієї чи іншої освітньої програми.</p>	<p>2.2.4 Мета та завдання навчальної дисципліни, переліки компетентностей та очікуваних результатів навчання оформлюються за формою, зразок якої наведено в Додатку 4.</p> <p>Мету вивчення навчальної дисципліни формують як бажаний кінцевий результат, що отримує здобувач освіти внаслідок засвоєння ним навчального матеріалу.</p> <p>Завдання – це конкретне вираження мети, відповідь на запитання: з чим ознайомлює, чого навчить, що розкриває ця дисципліна, тобто це своєрідні підцілі, реалізація яких дасть змогу зрештою досягти заявленої мети.</p> <p>У переліках компетентностей указуються компетентності, які формуються у здобувача освіти під час вивчення дисципліни і дають змогу проводити професійну діяльність. Указані компетентності аналізуються гарантом</p>

Інформація з діючого Положення	Запропоновані зміни
1	2
<p>2.2.6 Перелік очікуваних результатів навчання</p> <p>Зазначаються всі результати навчання, які має досягнути здобувач освіти після опанування дисципліни. Слід зазначити, що здобувач буде знати, вміти, яких набуде навичок, які сформується погляди, цінності й способи мислення, а також додаткові особисті якості.</p> <p>Якщо навчальна дисципліна викладається суто для здобувачів однієї освітньої програми, то доречно зазначити, які з очікуваних результатів навчання є програмними для відповідної освітньої програми.</p>	<p>освітньої програми, на підставі чого приймається рішення, які з них є програмними для тієї чи іншої освітньої програми. У разі викладання дисципліни за двома чи більше освітніми програмами відповідні компетентності обов'язково погоджуються з усіма гарантами цих освітніх програм. Переліки компетентностей мають чітко відображати інформацію, наведену в матрицях відповідності компетентностей освітньої програми, за якою викладається дисципліна.</p> <p>У переліку очікуваних результатів навчання зазначаються всі результати навчання, яких має досягнути здобувач освіти після опанування дисципліни, а саме: що здобувач буде знати, вміти, яких набуде навичок, які сформується погляди, цінності й способи мислення, а також додаткові особисті якості.</p> <p>У разі викладання дисципліни за двома чи більше освітніми програмами відповідні очікувані результати навчання обов'язково погоджуються з усіма гарантами цих освітніх програм. Переліки очікуваних результатів навчання мають чітко відображати інформацію, наведену в матриці відповідності результатів навчання освітньої програми, за якою викладається дисципліна.</p>
<p>2.2.7 Зміст навчальної дисципліни</p> <p>У цьому розділі наводять перелік змістовних модулів і тем, що входять до їх складу. Тематика лекцій подається зі стислою анотацією (переліком питань, що розглядаються в лекції), а також із зазначенням кількості годин, необхідних</p>	<p>2.2.5 Зміст навчальної дисципліни оформлюється за формою, зразок якої наведено в Додатку 5.</p> <p>У цьому розділі наводять перелік змістовних модулів і тем, що входять до їх складу. Зміст теми подається стисло</p>

Інформація з діючого Положення	Запропоновані зміни
1	2
<p>для опанування теми (допускається зазначення діапазону годин). Під час навчання викладач має змогу корегувати обсяги навчального навантаження за тими чи іншими видами робіт з урахуванням результатів засвоєння здобувачами навчального матеріалу.</p> <p>Інформацію слід наводити в такому вигляді:</p> <p>Модуль 1 Змістовний модуль 1. Назва модуля Тема 1. Назва теми</p> <ul style="list-style-type: none"> – форма заняття <p>(лекції/семінарські/практичні/лабораторні заняття/самостійна робота);</p> <ul style="list-style-type: none"> – обсяг аудиторного навантаження; – теми семінарських/практичних/лабораторних занять; – обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти); – стисла анотація; – обсяг самостійної роботи здобувачів; – теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувача. <p>Час для самостійної роботи здобувача (СРЗ) регламентується навчальним планом.</p> <p>Зміст СРЗ з конкретної дисципліни може складатися з таких видів роботи:</p> <ul style="list-style-type: none"> – підготовка до аудиторних занять (лекцій, практичних, семінарських, лабораторних тощо); 	<p>у вигляді переліку питань або підтем, що розглядаються на занятті.</p> <p>Інформація за видами занять надається стисло та має відображати методи навчання, які цілеспрямовано на реалізацію процесу навчання та досягнення поставленої мети.</p> <p>Під час навчання викладач має змогу коригувати обсяги навчального навантаження за тими чи іншими видами робіт з урахуванням результатів засвоєння здобувачами навчального матеріалу.</p> <p>Зміст самостійної роботи здобувача (СРЗ) з конкретної дисципліни може складатися з таких видів роботи:</p> <ul style="list-style-type: none"> – підготовка до аудиторних занять (лекцій, практичних, семінарських, лабораторних тощо); – виконання практичних завдань (написання рефератів; аналіз практичних, проблемних ситуацій; підготовка результатів власних досліджень до виступу на конференціях; участь в олімпіадах тощо) протягом семестру; – самостійне опрацювання окремих тем навчальної дисципліни; – переклад іноземних текстів установлених обсягів; – виконання індивідуальних завдань, у тому числі курсового проектування тощо; – підготовка до всіх видів контролю, у тому числі модульних контрольних робіт і підсумкової атестації;

Інформація з діючого Положення	Запропоновані зміни
1	2
<ul style="list-style-type: none"> – виконання практичних завдань протягом семестру; – самостійне опрацювання окремих тем навчальної дисципліни; – переклад іноземних текстів установлених обсягів; – виконання індивідуальних завдань, у тому числі курсового проектування тощо; – підготовка до всіх видів контролю, у тому числі модульних контрольних робіт і підсумкової атестації; – інші види діяльності, що ініціює Університет, факультет і кафедра. 	<ul style="list-style-type: none"> – інші види діяльності, що ініціює Університет, факультет і кафедра.
№ 2.2.8 – відсутній у положенні	-----
<p>2.2.9 Індивідуальна робота здобувачів під керівництвом викладача виконується, якщо її передбачено в навчальному плані спеціальності (освітньої програми). Індивідуальні завдання виконуються самостійно, вони не належать до тижневого аудиторного навантаження здобувача. Викладач контролює виконання індивідуального завдання на консультаціях, графік яких розробляється й затверджується завідувачем кафедри на початку семестру.</p> <p>До індивідуальних завдань належать: написання рефератів, виконання розрахункових, графічних робіт, аналіз практичних, проблемних ситуацій, підготовка результатів власних досліджень до виступу на конференціях, участь в олімпіадах тощо.</p> <p>Особливим видом індивідуальних завдань є виконання курсових проєктів (робіт) відповідно до семестрового навчального плану.</p>	<p>2.2.6 Індивідуальна робота здобувачів під керівництвом викладача виконується, якщо її передбачено в навчальному плані освітньої програми. До індивідуальних завдань належить виконання розрахунково-графічних робіт (РГР), розрахункових робіт (РР), контрольних робіт (РК), курсових робіт (КР), курсових проєктів (КП) (Додаток 6).</p> <p>Індивідуальні завдання виконуються самостійно, вони не належать до тижневого аудиторного навантаження здобувача. Викладач контролює виконання індивідуального завдання на консультаціях, графік яких розробляється й затверджується завідувачем кафедри на початку семестру.</p> <p>Особливим видом індивідуальних завдань є виконання курсових проєктів (робіт) відповідно до семестрового навчального плану.</p> <p>Індивідуальні завдання видають здобувачам у терміни, передбачені в силабусі навчальної дисципліни.</p>

Інформація з діючого Положення	Запропоновані зміни
1	2
<p>Індивідуальні завдання видають здобувачам у терміни, передбачені у силабусі навчальної дисципліни. Метою індивідуальних завдань є поглиблення, узагальнення й закріплення знань, які здобувачі одержують під час навчання, а також застосування цих знань на практиці. Виконання індивідуальних завдань сприяє найповнішій реалізації творчих можливостей здобувачів.</p>	<p>Метою індивідуальних завдань є поглиблення, узагальнення й закріплення знань, які здобувачі одержують під час навчання, а також застосування цих знань на практиці. Виконання індивідуальних завдань сприяє найповнішій реалізації творчих можливостей здобувачів.</p>
<p>2.2.10 Методи навчання</p>	<p>Вважати п. 2.2.10 Методи навчання як п.2.2.7. Інформація п. 2.2.7 – без змін. Додати: Методи навчання навчальної дисципліни оформлюють за формою, зразок якої наведено в Додатку 6.</p>
<p>2.2.11 Методи контролю</p> <p>Контроль успішності здобувачів освіти поділяється на поточний і підсумковий.</p> <p>Поточний контроль здійснюють під час проведення практичних, лабораторних і семінарських занять, метою якого є систематична перевірка розуміння та засвоєння теоретичного навчального матеріалу, уміння використовувати теоретичні знання під час виконання практичних завдань тощо. Можливості поточного контролю є надзвичайно широкими: мотивація навчання, стимулювання навчально-пізнавальної діяльності, диференційований підхід до навчання, індивідуалізація навчання тощо.</p>	<p>2.2.8 Методи контролю</p> <p>Контроль успішності здобувачів освіти поділяється на поточний і підсумковий (семестровий).</p> <p>Поточний контроль здійснюють під час проведення практичних, лабораторних і семінарських занять. Його метою є систематична перевірка розуміння та засвоєння теоретичного навчального матеріалу, уміння використовувати теоретичні знання під час виконання практичних завдань тощо. Можливості поточного контролю є надзвичайно широкими: мотивація навчання, стимулювання навчально-пізнавальної діяльності, диференційований підхід до навчання, індивідуалізація навчання тощо.</p>

Інформація з діючого Положення	Запропоновані зміни
1	2
<p>Підсумковий (семестровий) контроль проводять з метою оцінювання результатів навчання за однією з таких форм: іспит; диференційований залік; залік, що визначається у навчальному плані й силабусі навчальної дисципліни.</p> <p>Форма проведення іспиту може бути різною – письмовою, усною, тестовою, письмово-усною (комбінованою) тощо, її затверджують на кафедрі й відображають у силабусі навчальної дисципліни.</p>	<p>Підсумковий (семестровий) контроль – контрольний захід, який проводиться за однією з таких форм: іспит; диференційований залік; залік, що визначається у навчальному плані й силабусі навчальної дисципліни.</p> <p>Підсумковий (семестровий) контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання, засвоєного здобувачем вищої освіти теоретичного та практичного матеріалу з окремої навчальної дисципліни.</p> <p>Підсумковий (семестровий) контроль формується до його початку на основі суми балів модульних оцінок (кількість балів, отриманих здобувачем вищої освіти під час виконання модульного контролю) і балів поточного контролю.</p> <p>Методи контролю навчальної дисципліни оформлюють за формою, зразок якої наведено в Додатку 6.</p>
<p>2.2.12 Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів освіти та розподіл балів, які вони отримують</p> <p>Під час оцінювання засвоєння кожної теми за поточну навчальну діяльність здобувачу виставляють оцінки з урахуванням затверджених критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни. При цьому враховуються всі види робіт, передбачені в силабусі навчальної дисципліни. Форми оцінювання поточної навчальної діяльності мають бути стандартизованими й складатися з контролю теоретичної й практичної підготовки. Оцінки виставляються за 100-бальною шкалою. Детально</p>	<p>2.2.9 Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів освіти та розподіл балів, які вони отримують</p> <p>Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів освіти та розподіл балів, які вони отримують, формуються з поточного, модульного та підсумкового (семестрового) контролю (Додаток 7).</p> <p>Під час оцінювання засвоєння кожної теми за поточну навчальну діяльність здобувачу виставляють оцінки з урахуванням затверджених критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни. При цьому враховуються всі види робіт, передбачені в силабусі навчальної дисципліни. Форми оцінювання поточної навчальної діяльності мають</p>

Інформація з діючого Положення	Запропоновані зміни
1	2
<p>процедура визначається положенням про рейтингове оцінювання досягнень студентів.</p>	<p>бути стандартизованими й складатися з контролю теоретичної й практичної підготовки.</p> <p>Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів освіти та розподіл балів, які вони отримують, регламентуються Положенням про рейтингове оцінювання досягнень студентів у Національному аерокосмічному університеті ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут».</p>
<p>2.2.13 Політика навчального курсу</p>	<p>Вважати п. 2.2.13 Політика навчального курсу як п. 2.2.10</p> <p>Інформація п. 2.2.10 – без змін.</p> <p>Додати:</p> <p>Політику навчального курсу оформлюють за формою, зразок якої наведено в Додатку 8.</p>
<p>2.2.14 Методичне забезпечення</p>	<p>Вважати п. 2.2.14 Методичне забезпечення як п. 2.2.11</p> <p>Інформація п. 2.2.11 – без змін.</p> <p>Додати:</p> <p>Методичне забезпечення навчальної дисципліни оформлюють за формою, зразок якої наведено в Додатку 8.</p>
<p>2.2.15 Рекомендована література</p> <p>Визначаються літературні джерела, які пропонуються для вивчення дисципліни, і подаються у двох блоках як основну (базову) і додаткову (допоміжну) літературу.</p> <p>До основної (базової) літератури зазвичай включаються сучасні нормативні документи, базові вітчизняні, найкращі зарубіжні підручники й навчальні посібники, які було видано за останні 5–10 років, з</p>	<p>2.2.12 Рекомендована література та інформаційні ресурси</p> <p>Визначаються літературні джерела, які пропонуються для вивчення дисципліни, і подаються у двох блоках як основна (базова) і додаткова (допоміжна) література.</p> <p>До основної (базової) літератури зазвичай включають сучасні нормативні документи, базові вітчизняні, найкращі зарубіжні підручники й навчальні посібники, які було</p>

Інформація з діючого Положення	Запропоновані зміни
1	2
<p>урахуванням їх наявності в бібліотеці Університету або на відповідних сайтах.</p> <p>До списку додаткової (допоміжної) літератури включають різні сучасні довідкові, періодичні видання, наукові монографії, методичні рекомендації тощо.</p> <p>2.2.16 Інформаційні ресурси мають містити джерела з інтернету, посилання на електронний портал науково-технічної бібліотеки Університету тощо.</p>	<p>видано за останні 5–10 років, з урахуванням їх наявності в бібліотеці Університету або на відповідних сайтах.</p> <p>До списку додаткової (допоміжної) літератури включають різні сучасні довідкові, періодичні видання, наукові монографії, методичні рекомендації тощо.</p> <p>Літературні джерела наводяться у кількості не більше 10 видань для основної (базової) літератури та не більше 7 видань для додаткової (допоміжної) літератури.</p> <p>Інформаційні ресурси мають містити джерела з інтернету, посилання на електронний портал науково-технічної бібліотеки Університету тощо.</p> <p>Інформаційні ресурси наводяться у кількості не більше 10 актуальних посилань на українськомовні та/або англomовні джерела.</p> <p>Рекомендовану літературу та інформаційні ресурси оформлюють за формою, зразок якої наведено в Додатку 9.</p>
3 ПОРЯДОК РОЗРОБЛЕННЯ Й ЗАТВЕРДЖЕННЯ СИЛАБУСУ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
<p>3.1 Силабус навчальної дисципліни розробляється провідним викладачем (лектором) або групою викладачів, які забезпечують викладання цієї дисципліни.</p>	<p>3.1 Силабус навчальної дисципліни розробляють науково-педагогічні працівники кафедри (лектори), за якими закріплено навчальну дисципліну, відповідно до освітньої програми та навчального плану підготовки здобувачів вищої освіти. Силабус навчальної дисципліни розробляють до початку поточного навчального року в одному примірнику.</p>
<p>3.2 Силабус навчальних дисциплін розглядається на засіданні кафедри (засіданні науково-методичної комісії (НМК) Університету з відповідних галузей знань), яка</p>	<p>3.2 Силабус навчальних дисциплін розглядається і затверджується на засіданні кафедри / засіданні науково-методичної комісії (НМК) Університету з відповідних</p>

Інформація з діючого Положення	Запропоновані зміни
1	2
<p>забезпечує викладання відповідної навчальної дисципліни; підписується розробником (розробниками) програми, завідувачем кафедри, погоджується з представником здобувачів освіти (уповноваженим здобувачами відповідної освітньої програми). Силабус навчальної дисципліни затверджується гарантом освітньої програми. Якщо дисципліна викладається для декількох освітніх програм, силабус вноситься на розгляд відповідної НМК, розглядається на її засіданні й у разі прийняття позитивного рішення затверджується Головою науково-методичної комісії.</p>	<p>галузей знань. Відповідний номер протоколу засідання комісії вноситься до силабусу.</p> <p>Силабус підписується розробником (розробниками), завідувачем кафедри; погоджується з представником здобувачів освіти (уповноваженим здобувачами відповідної освітньої програми). Якщо силабус навчальної дисципліни розробляється для декількох освітніх програм, то його обов'язково погоджують з гарантом відповідних освітніх програм (Додатки 2-а та 2-б).</p> <p>Силабус навчальної дисципліни затверджується гарантом освітньої програми. Якщо дисципліна викладається для декількох освітніх програм, то силабус подається на розгляд відповідної НМК і у разі прийняття позитивного рішення затверджується Головою НМК.</p>
Пункт 3.3	Інформація п. 3.3 – без змін
Пункт 3.4	Інформація п. 3.4 – без змін
<p>3.5 Перегляд та затвердження силабусів навчальних дисциплін відбувається після щорічного перегляду та затвердження освітніх програм в Університеті.</p> <p>Підставою для оновлення силабусу можуть бути:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ініціатива та пропозиції гаранта освітньої програми та/або викладачів дисципліни; – ініціатива здобувачів освіти шляхом звернення до гаранта освітньої програми; – результати оцінювання знань здобувачів з навчальної дисципліни; 	<p>3.5 Перегляд і затвердження силабусів навчальних дисциплін відбувається після щорічного перегляду та затвердження освітніх програм в Університеті.</p> <p>Підставою для оновлення силабусу можуть бути:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ініціатива та пропозиції гаранта освітньої програми та/або викладачів дисципліни; – ініціатива здобувачів освіти шляхом звернення до гаранта освітньої програми; – результати оцінювання знань здобувачів з навчальної дисципліни;

Інформація з діючого Положення	Запропоновані зміни
1	2
– результати анкетування здобувачів та пропозицій стейкхолдерів тощо.	– результати анкетування здобувачів та пропозиції стейкхолдерів тощо.
	Додати: 3.6 Термін дії силябусу навчальної дисципліни становить 5 років, якщо протягом цього періоду до нього не застосовувалася процедура або не змінилися підстави для оновлення, визначені п. 3.5.
Пункт 3.6	Вважати п. 3.7 Інформація п. 3.7 – без змін
3.7 Контроль за реалізацією силябусу здійснюють гарант освітньої програми та/або завідувач відповідної кафедри.	3.7 Контроль за реалізацією силябусу здійснюють гарант освітньої програми та завідувач відповідної кафедри.
4 ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ	
Пункти 4.1, 4.2, 4.3	Інформація пунктів 4.1, 4.2, 4.3 – без змін

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра _____ (№ _____)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Гарант освітньої програми або
Голова НМК _____

(підпис)

(ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

« _____ » _____ 202 _____ р.

**СИЛАБУС *ОБОВ'ЯЗКОВОЇ*
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

НАЗВА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Галузь знань

00 Назва галузі знань

Спеціальність

000 Назва спеціальності

Освітня програма

Назва освітньої програми

**Рівень вищої освіти: *перший (бакалаврський), або
другий (магістерський,) або третій (освітньо-науковий)***

Силабус введено в дію з 01.09.202 _____

Харків – 202 _____ р.

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра _____ (№ _____)

ЗАТВЕРДЖУЮ

**Гарант освітньої програми або
Голова НМК ХХ**

(підпис)

(ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

« ____ » _____ 202 ____ р.

**СИЛАБУС ВИБІРКОВОЇ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

НАЗВА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зазначається назва вибіркового блоку /переліку

Галузь знань

00 Назва галузі знань

Спеціальність

000 Назва спеціальності

Освітня програма

Назва освітньої програми

**Рівень вищої освіти: *перший (бакалаврський), або
другий (магістерський,) або третій (освітньо-науковий)***

Силабус введено в дію з 01.09.202 ____

Харків – 202 ____ р.

У разі затвердження гарантом освітньої програми

Розробник (ки):

Професор кафедри _____, доктор _____ наук,
професор Хххххх ХХХХХХХХХХ

(підпис)

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри _____
(назва)

_____ факультету:

(назва)

Протокол № _____ від «____» _____ 202____ року

Завідувач кафедри _____,
доктор _____ наук, професор _____ Хххххх ХХХХХХХХХХ
(підпис)

Погоджено
з представником здобувачів освіти _____ Хххххх ХХХХХХХХХХ
(підпис)

У разі затвердження головою НМК ХХ

Розробник (ки):

Професор кафедри _____, доктор _____ наук,
професор Хххххх ХХХХХХХХХХ

(підпис)

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри _____
(назва)

_____ факультету:
(назва)

Протокол № ____ від «__» _____ 202__ року

Завідувач кафедри _____,
доктор _____ наук, професор _____ Хххххх ХХХХХХХХХХ
(підпис)

Погоджено:

з гарантом освітньої програми «Назва освітньої програми» професором кафедри _____, доктором _____
наук, професором Хххххх ХХХХХХХХХХ

(підпис)

з гарантом освітньої програми «Назва освітньої програми» професором кафедри _____, доктором _____
наук, професором Хххххх ХХХХХХХХХХ

(підпис)

з представником здобувачів освіти
Хххххх ХХХХХХХХХХ

(підпис)

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

Фото	ПІБ: Прізвище, ім'я, по батькові
	Посада: професор, або доцент, або кафедри (вказати назву кафедри)
	Науковий ступінь: доктор технічних наук, або кандидат технічних наук, або
	Вчене звання: професор, або доцент, або
Перелік дисциплін, які викладає:	вказується не більше чотирьох назв дисциплін (Положення про організацію освітнього процесу ХАІ, п. 6 «...доручати викладачу проведення не більше чотирьох навчальних дисциплін на рік ...»)
Напрями наукових досліджень:	Обов'язкова графа для всіх науково-педагогічних працівників <i>Вноситься загальна інформація про напрями досліджень</i>
Контактна інформація	Обов'язкова графа для всіх науково-педагогічних працівників <i>Вноситься загальна інформація про напрями досліджень</i>

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Форма навчання	денна, заочна
Семестр	1-й (інформація вноситься згідно з навчальним планом)
Мова викладання	Українська
Тип дисципліни	Обов'язкова або вибіркова
Обсяг дисципліни: кредити ЄКТС/ кількість годин	Інформація вноситься згідно з навчальним планом Приклад: <i>денна:</i> 5 кредитів ЄКТС / 150 годин (72 аудиторних, з яких: лекції – 32, практичні (семінари) – 40; СРЗ – 78); <i>заочна:</i> 5 кредитів ЄКТС / 150 годин (18 аудиторних, з яких: лекції – 6, практичні (семінари) – 12; СРЗ – 132)
Види занять	Лекції, практичні (семінари), лабораторні, самостійна робота (види занять вносяться згідно з навчальним планом)
Види контролю	Поточний контроль, модульний (проміжний) контроль; підсумковий (семестровий) контроль – іспит, або залік, або диференційований залік (інформація вноситься згідно з навчальним планом)
Пререквізити	Назви дисциплін (вказати назви дисциплін, що передують вивченню цієї дисципліни)
Кореквізити	Назви дисциплін (вказати назви супутніх навчальних дисциплін)
Пореквізити	Назви дисциплін (вказати назви компонентів у яких будуть використовуватись знання, здобуті під час вивчення цієї дисципліни)

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ, ПЕРЕЛІКИ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА ОЧІКУВАНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Мета – мету вивчення навчальної дисципліни формують як бажаний кінцевий результат, що отримує здобувач освіти внаслідок засвоєння ним навчального матеріалу.

Завдання – конкретне вираження мети, відповідь на запитання: з чим ознайомлює, чого навчить, що розкриває ця дисципліна. Завдання – це своєрідні підцілі, реалізація яких дасть змогу зрештою досягти заявленої мети.

Компетентності, які набуваються:

Інтегральна компетентність:

Відповідно до освітньої програми

Загальні компетентності (ЗК)

Після закінчення цієї програми здобувач освіти буде здатен:

Згідно з матрицею відповідності програмних компетентностей освітньої програми

Спеціальні компетентності (СК або ФК)

Після закінчення цієї програми здобувач буде здатен:

Згідно з матрицею відповідності програмних компетентностей освітньої програми

Програмні результати навчання (ПРН або РН):

Згідно з матрицею відповідності результатів навчання освітньої програми

3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МОДУЛЬ 1

Змістовний модуль 1. Назва модуля

Тема 1. Назва теми.

Зміст теми: *зміст теми подається стисло у вигляді переліку питань або підтем, що розглядаються на занятті.*

Лекційні заняття: очна, відео-, онлайн-лекції: словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (презентація теми лекції, ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження). Завантаження в систему Mentor матеріалу з підготовки до лекційного заняття та оцінювання її викладачем (*наведено як приклад*).

Практичне (семінарське) заняття: усне опитування, тестування. Завантаження в систему Mentor матеріалу з підготовки до практичного (семінарського) заняття та оцінювання її викладачем (*наведено як приклад*).

Лабораторне заняття: виконання лабораторного завдання за темою «_____». Завантаження в систему Mentor матеріалу з підготовки до лабораторного заняття та оцінювання її викладачем (*наведено як приклад*).

Самостійна робота здобувача: опрацювання навчально-методичних матеріалів. Онлайн-консультація. Робота в форумі (*наведено як приклад*).

Завдання для СРЗ (*наведено як приклад*):

1. Підготовка на вибір реферату, презентації, есе або цільової доповіді за однією з рекомендованих тем.
2. Виконання практичних завдань протягом семестру.
3. Переклад іноземних текстів установлених обсягів з актуальних питань теми.

Або

Підготовка до лекцій, виконання домашніх завдань (розв'язання задач) і підготовка до практичних робіт, підготовка звітів до лабораторних робіт, підготовка відповідей на контрольні запитання до лабораторних робіт, підготовка до модульних і семестрових контролів (*наведено як приклад*).

.....

Модульний контроль 1

Змістовний модуль 2. Назва модуля

Тема xx. Назва теми.

.....

Модульний контроль 2

4. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Курс передбачає виконання індивідуального **розрахункового завдання** *(інформація вноситься відповідно до навчального плану освітньої програми).*

Результати розрахунків і моделювання оформлюються у вигляді письмового звіту. Здобувачам також рекомендуються додаткові матеріали (відео, статті) для самостійного вивчення та аналізу. *Обов'язково написати дату видачі завдання (наведено як приклад).*

АБО

Виконання індивідуальних завдань у межах дисципліни не передбачено.

5. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Проведення аудиторних лекцій, практичних занять, індивідуальних консультацій (у разі необхідності), виконання самостійної роботи здобувачами за матеріалами, опублікованими кафедрою (навчальні посібники), проведення олімпіад, словесних (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочних (ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

(Інформацію наведено, як приклад. Кожен викладач може внести свою інформацію, але вона має бути стислою та змістовною.)

6. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль: опитування на практичних заняттях; вирішення окремих правових ситуацій; проведення письмових контрольних робіт з окремих розділів; проведення програмованого контролю (тестування); проведення групових та індивідуальних консультацій.

(Інформацію наведено, як приклад. Кожен викладач може внести свою інформацію, але вона має бути стислою та змістовною.)

Модульний контроль: складання модульного контролю.

Підсумковий контроль: іспит, або залік, або диференційований залік *(інформація вноситься відповідно до навчальних планів і має збігатися з інформацією в графі «Види контролю» розділу 1).*

Усю інформацію за цим розділом наведено як приклад

7. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ТА РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ВОНИ ОТРИМУЮТЬ

7.1. Розподіл балів, які отримують здобувачі (кількісні критерії оцінювання)

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Змістовний модуль 1			
Робота на лекціях	0...xx	xx	0...xx
Виконання і захист практичних (семінарських) робіт	0...xx	xx	0...xx
.....	0...xx	xx	0...xx
.....	0...xx	xx	0...xx
Модульний контроль	0...xx	1	0...xx
Змістовний модуль 2			
Робота на лекціях	0...xx	xx	0...xx
Виконання і захист практичних (семінарських) робіт	0...xx	xx	0...xx
.....	0...xx	xx	0...xx
.....	0...xx	xx	0...xx
Модульний контроль	0...xx	1	0...xx
Усього за семестр			0...100

Підсумковий (семестровий) контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання, засвоєного здобувачем вищої освіти теоретичного та практичного матеріалу з навчальної дисципліни (**назва дисципліни**).

Підсумковий (семестровий) контроль формується до його початку на основі суми балів модульних оцінок (кількість балів, отриманих здобувачем вищої освіти під час виконання модульного контролю) і балів поточного контролю.

Під час складання семестрового іспиту, **або** диференційованого заліку, **або** заліку здобувач має можливість отримати максимум 100 балів.

АБО

7.1. Розподіл балів, які отримують здобувачі за виконання курсової роботи (проєкту) (якщо такий є згідно з навчальним планом)

Пояснювальна записка	Ілюстративна частина	Захист роботи	Сума балів
0...xx	0...xx	0...xx	100

Підсумковий (семестровий) контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання, засвоєного здобувачем вищої освіти теоретичного та практичного матеріалу з курсової роботи (проєкту) навчальної дисципліни (**назва дисципліни**).

Підсумковий (семестровий) контроль формується до його початку на основі суми балів отриманих здобувачем за виконання курсової роботи (проєкту).

Під час складання семестрового диференційованого заліку **або** заліку здобувач має можливість отримати максимум 100 балів.

7.2. Критерії оцінювання роботи здобувача протягом семестру

Рівень компетентності здобувача за підсумками навчання визначається за такими критеріями:

Відмінно (90–100). Теоретичний зміст дисципліни (курсу) засвоєний здобувачем повністю, необхідні практичні навички роботи з навчальним матеріалом повністю сформовані, усі навчальні завдання, що передбачені силабусом, виконані в повному обсязі, робота без помилок або з однією незначною помилкою.

Добре (75–89). Теоретичний зміст курсу засвоєний повністю, практичні навички роботи з навчальним матеріалом в основному сформовані, усі навчальні завдання, що передбачені силабусом, виконані, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальною кількістю балів, деякі види завдань виконані з помилками, робота має декілька незначних помилок або одну-дві значні помилки.

Задовільно (60–74). Теоретичний зміст дисципліни засвоєний частково, деякі практичні навички роботи з навчальним матеріалом не сформовані, частина передбачених силабусом завдань не виконана або якість виконання деяких з них оцінено кількістю балів, близькою до мінімальної, відповідь (в усній або письмовій формі) фрагментарна, непослідовна.

Незадовільно (0-59). Здобувач має фрагментарні знання, що базуються на попередньому досвіді, але не здатен формулювати визначення понять, класифікаційні критерії та тлумачити їхній зміст, не може використовувати знання під час вирішення практичних завдань.

Відповідно до п. 3.2. Положення про рейтингове оцінювання досягнень студентів у Національному аерокосмічному університеті ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» здобувачу можуть призначатися бали за інші активності, пов'язані з навчальною дисципліною, які нараховуються та можуть бути враховані в загальній оцінці за семестр. Бали, зокрема, можуть призначатися за такі активності, пов'язані з навчальною дисципліною, як:

- участь у науковому комунікативному заході (конференції, семінарі, круглому столі тощо) із написанням тез наукової доповіді за предметом навчальної дисципліни (20 балів);
- участь у другому турі Всеукраїнської олімпіади відповідного напрямку (20 балів);
- участь (прослуховування) не менше у 5 вебінарах, пов'язаних з навчальною дисципліною (3-15 балів);
- участь у тренінгу, пов'язаному з навчальною дисципліною (15 балів);
- проходження онлайн-курсу, пов'язаного з навчальною дисципліною (20 балів);
- участь та отримання рейтингового місця в тематично пов'язаному із предметом навчальної дисципліни студентському конкурсі (30 балів);
- розробленні та створенні дидактичного матеріалу за тематикою предмета навчальної дисципліни (15 балів) (підтвердження – наявність дидактичного матеріалу);
- проведення правоосвітнього заходу з учнями шкіл та інших навчальних закладів за тематикою навчальної дисципліни (20 балів);
- написання реферату /презентації, доповіді (5 балів);
- інші активності, пов'язані з навчальною дисципліною, за попереднім погодженням із науково-педагогічним працівником, який викладає навчальну дисципліну.

Шкала оцінювання: бальна і традиційна

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою	
	Іспит, диференційований залік	Залік
90 – 100	Відмінно	Зараховано
75 – 89	Добре	
60 – 74	Задовільно	
0 – 59	Незадовільно	Не зараховано

Усю інформацію за цим розділом наведено як приклад

8. ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ

Відвідування занять. Регуляція пропусків. Інтерактивний характер курсу передбачає обов'язкове відвідування практичних занять. Здобувачі, які за певних обставин не можуть регулярно відвідувати практичні заняття, повинні протягом тижня узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. Окремі пропущені заняття мають бути відпрацьовані на найближчій консультації протягом тижня після пропуску. Відпрацювання занять здійснюється усно у формі співбесіди за питаннями, визначеними планом заняття. В окремих випадках дозволяється письмове відпрацювання пропущених занять шляхом виконання індивідуального письмового завдання. Здобувачі, які станом на початок екзаменаційної сесії мають понад 70 % невідпрацьованих пропущених занять, до відпрацювання не допускаються.

Дотримання вимог академічної доброчесності. Під час вивчення навчальної дисципліни здобувачі мають дотримуватися загальноприйнятих морально-етичних норм і правил поведінки, вимог академічної доброчесності, передбачених Положенням про академічну доброчесність Національного аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» (<https://khai.edu/assets/files/polozhennya/polozhennya-pro-akademichnu-dobrochesnist.pdf>). Очікується, що роботи здобувачів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших здобувачів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Під час виконання індивідуальної самостійної роботи до захисту допускаються реферати, які містять не менше 60 % оригінального тексту при перевірці на плагіат, есе – 70 %.

Вирішення конфліктів. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, а також правила етичної поведінки регламентуються Кодексом етичної поведінки в Національному аерокосмічному університеті ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» (<https://khai.edu/ua/university/normativna-baza/ustanovchi-dokumenti/kodeks-etichnoi-povedinki/>).

9. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Навчальні посібники, основні теоретичні положення, завдання для самостійного контролю в електронній формі та допоміжні матеріали надаються здобувачам на сервері кафедри.

Mentor: <https://mentor.khai.edu/course/.....>

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Основна:

1. *Указати 7–10 джерел за останні 5-10 років (українськомовних та/або англомовних).*

Додаткова:

1. *Указати 5-7 джерел за останні 5-10 років (українськомовних та/або англомовних).*

Інформаційні ресурси:

1. *Указати 7–10 посилань (актуальних) на українськомовні та/або англомовні джерела.*